

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. IV. Solvuntur objectiones contra quartam conclusionem,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

descendit, potest quidem habere palmam, sed non A
habet gloriam &c. Unde non est inconveniens
quod duplici titulo diversæ rationis eadem gloria
conferatur: at verò tituli illi de quibus in objecti-
one fit mentio, non sunt diversæ, sed eiusdem
rationis.

§. IV.

*Solvuntur objectiones contra quartam
conclusionem.*

Obijcies primò contra quartam conclusio-
nem. Remoto impedimento sequitur effe-
ctus sicut ante, si non fuisset impedimentum, quia
46 causa prohibens nihil aufert de vi & efficacia rei
quam impedit, sicut columna lapidem detinens
ne deorsum tendat, nihil aufert de gravitate illius.
Sed peccatum mortale per quod mortificata
sunt opera præcedentia, est solum impedimentum
obstans ne opera illa reviviscant, & ne merita an-
tiqua redeant: Ergo illo per actum contritionis
quantumvis remissum sublato, omnia merita an-
tiqua redeunt, & opera per peccatum mortifica-
ta, secundum omnem gradum meriti quem antea
habebant, reviviscunt. Unde D. Thomas in 4.
dist. 14. quæst. 2. art. 3. quæst. 4. sic ait: *Opera
ex charitate facta, etsi transcant actu, manent
tamen quantum ad meritum in divina acceptatione
per peccatum autem ab illis operibus nihil demitur,
& ideo remotà indispositione à peccatore per peni-
tentiam, opera illa præcedentia effectum suum in
ipso iterum habere incipiunt, & secundum hoc vi-
vificari dicuntur.*

47 Respondeo negando Minorem, peccatum enim
non se habet solum ut impedimentum respectu
meritorum præcedentium, eo modo quo colum-
na lapidem detinens ne deorsum tendat, verum
etiam ut destructivum dispositionis & conditionis
ex parte subiecti requisitæ, ut merita illa suum
effectum sortiantur unde penitentia subsequens
non se habet solum ut removens prohibens, sed
simul etiam est dispositio mensurans quantitatem
in qua resurgunt opera mortificata, sicut calor
nō solum removel duritiem quā impeditur aqua,
frigore congelata, ne fluat, sed etiam aquam dis-
ponit, ut in toto resolvatur vel in parte. Et quan-
vis daretur quod penitentia se haberet solum ut
removens prohibens, non tamen propterea per
quamcumque penitentiam, & actus contritio-
nis remissos, redirent omnia merita præcedentia
& omnis antiqua gratia restitueretur, quia causa
removes prohibens, non unico & indivisibili mo-
do semper illud removel, sed aliquando plus, ali-
quando minus; sicut aperiens ostium, potest plus
vel minus aperire, & sic plura vel pauciora admit-
tere; vel sicut ventus aliquando plus, aliquando
minus removel nubes, & sic plus vel minus Solis
restituit. Quo exemplo utitur D. Thomas in 4.
dist. 14. quæst. 2. art. 2. ubi inquit quod *sicut ventus
auferens nubem nobis Solem restituit, ita penitentia
tanquam removens prohibens, gratiam gratum facien-
dum & omnes virtutes nobis restituit.* Unde quan-
do ibidem art. 3. docet remotà indispositione à
peccatore per penitentiam, opera præcedentia
ex charitate facta vivificari, solum vult opera illa
per penitentiam reviviscere; non tamen quan-
tum ad omnem gradum meriti quem antea ha-
bebant, sed juxta mensuram & intentionem con-
tritionis, per quam penitens resurgit, & se ad me-
ritorum reviviscientiam disponit.

48 Dices, Si per actum contritionis quem penitens

Tom. V.

elicit, non tantum removeret prohibens, sed
etiam ad meritum reviviscientiam se dispo-
neret, cum hoc non haberet actus contritionis ex natura
rei, sed tantum ex divina acceptatione, Deus au-
tem illum licet minus intemum possit acceptare
ad totam gratiam & gloriam, correspondentes
præcedentibus meritis, quam præcisè ad partem
earum ipsi proportionatā; deberet assignari fun-
damentum asserendi quod potius acceptetur ad
partem sibi correspondentem, quam ad totum:
v. g. si sit intensa contritio solum ut duo, & me-
rita mortificata fuerint intensa ut octo, cur potius
acceptetur illa contritio ad gratiam & gloriam ut
duo, quam ad gratiam & gloriam ut octo: sed
nullum est assignabile tale fundamentum: Ergo
&c.

Respondeo, concessà Majori, negando Mino- 45
rem, plures enim rationes seu congruentiæ asig-
nari possunt, cur potius acceptetur illa contritio
ad gratiam & gloriam ut duo, quam ut octo. Pri-
ma est, ut reviviscientia meritorum non sic
splendeat divina misericordia, quin detur aliquis
etiam locus splendori divinæ justitiæ, quæ videtur
exigere, ut non per qualemcumque peniten-
tiam, licet veram, peccator restituatur in pristi-
num gradum gratiæ & gloriæ, sed solum per eam
quæ ipsi proportionatur. Secunda, ne detur occa-
sio tepiditatis & facilitatis ad peccandum homi-
nibus iustis, videndo ita facilem esse per peniten-
tiam præcedentium meritorum reviviscientiam,
quoad totum præmium essentiale. Tertia, ut ju-
stificati per hoc inducantur ad eliciendum ferven-
tiores actus contritionis & charitatis, quibus ope-
ra mortificata magis reviviscant, quousque in in-
tegrum restituantur quoad omne meritum. Certè
Adversariorum opinio dum nimia suā benignita-
te peccatores penitentes consolatur, multum vi-
detur injicere tepiditatis & facilitatis ad peccan-
dum iustis, utpote qui non tanto peccatum for-
midabant, si existissent postmodum qualemcumque
penitentiam quantumvis remissā, omnes pri-
stinæ gratiæ & gloriæ gradus se statim recupera-
turos.

Obijcies secundò: Si merita per peccatum mor- 50
tificata, reviviscant per penitentiam, solum jux-
ta mensuram contritionis, per quam penitens
resurgit, sequeretur hominem qui à gratia ut octo
decidit, & postea per contritionem ut duo resur-
git, non majorem fructum consequi, quam illum
qui à gratia ut duo decidit, & per æqualem postea
contritionem resurgit: Sed hoc videtur absurdum
& iniustum, æquum enim est, ut qui plura & ma-
jora habuit merita, majorem illorum partem re-
cuperet per penitentiam, quam qui pauciora ha-
buit & minora: Ergo &c.

Respondeo, concessà Majori, negando Mino- 51
rem, & ad eius probationem dico quod ille qui
plura & majora habuit merita, majorem eorum
partem recuperare debet per penitentiam, quam
qui pauciora vel minora habuit, si ad hoc suffi-
cienter se disponat; secus vero, si dispositionem
sufficientem non ponat: nam, ut supra ostensum
est, gratia tam in esse physico, quam in esse mo-
ris, datur à Deo juxta mensuram dispositionis sub-
jecti, & contritionis per quam penitens à pec-
cato resurgit. Unde qui plura vel majora habuit
merita, eatenus alteri qui pauciora vel minora ha-
buit præferendus est, quatenus si melius se dispo-
nat, plura etiam illius merita reviviscant, & ma-
ior gratia in esse gratiæ confertur, quam alteri,
qui pauciora vel minora merita habuit.

Ccc iij Dices

52. Dices, ex hac doctrina duo sequi videntur inconvenientia: primum est, quod poenitens qui non haberet tantam contritionem, quanta fuissent merita ejus precedentia, si statim post actam poenitentiam moreretur, perpetuo puniretur, propter peccatum praeiteritum, atque adeo etiam tunc cum in caelo esset beatus; semper enim propter peccatum maneret privatus eo gradu gloriae quem alioquin habuisset. Secundum est, quod Deus non tribuendo totum praeium correspondens precedentibus meritis, videretur eo ipso illorum oblivisci, saltem quoad partem, contra illud Apostoli ad Hebraeos 6. *Non enim injustus est Deus, ut obliviscatur operis vestri.*

33. Respondeo neutrum ex his duobus inconvenientibus sequi ex nostra doctrina: non quidem primum, quia privatio illa juris ad aliquem gradum gloriae essentialis quem homo meruit ante peccatum, non est proprie poena peccati praeiteriti quasi Deus adhuc intendat per illam punire peccatum per poenitentiam deletum, sed est tantum defectus consequens ex alio defectu, videlicet sufficientis dispositionis. Neque etiam secundum, quod enim meritis precedentibus non tribuat Deus totum praeium, praese ob defectum sufficientis ad hoc dispositionis, non est cum oblivisci talium operum, etiam praecise quoad partem, sed ad hoc verificandum opus esset, quod poenitenti sufficienter ad hoc disposito, ipsum tamen denegaret.

34. Obijcies tertio: Tridentinum sess. 6. can. 32. disertè ait, justificatum bonis operibus, quae ab eo per Dei gratiam, & Jesu Christi meritum, cuius vivum membrum est, fiunt, verè mereri augmentum gratiae, vitam aeternam, & ipsius vitae aeternae, si tamen in gratia decesserit, consequutionem, atque etiam gloriae augmentum. Et cap. 16. dicit, nihil amplius deesse iustis, positis tribus illis, quominus vitam aeternam propeveruisse censeantur, suo tempore, si in gratia decesserint, consequendam: Ergo ex Tridentino quaecumque bona opera per peccatum mortificata reviviscunt, & augmentum gratiae & gloriae, si homo in gratia decesserit, consequuntur.

55. Respondent aliqui, Tridentinum iis locis non loqui de reviviscencia meritorum, sed intendere solum damnare Lutherum, & alios haereticos, qui putant non sufficere homini ad merendum, quod sit iustus quod sit vivum Christi membrum, quodque operetur in Deo, ut solent iusti operari; sed existimant ut homo mereretur, fore necessarium, ut non esset Deo debitor, & ut ejus opera aequarent operum Christi puritatem.

56. Melius tamen respondetur, dato quod ibi loquatur Concilium de reviviscencia meritorum, hoc solum intendere, quod omnia bona opera in charitate facta, & per peccatum mortificata, per poenitentiam reviviscunt, & in quovis decedente in gratia, aliquem fructum vitae aeternae consequuntur: quomodo autem fiat talis reviviscencia, & à quibus conditionibus vel dispositionibus dependeat, & an bona illa opera, per quamcunque poenitentiam, quantumvis remissam, totaliter & quoad omnem gradum meriti, vel solum juxta mensuram praesentis contritionis sive dispositionis per quam poenitens resurgit, reviviscant, nihil docere aut definire Concilium, sed id relinquere disputationi Theologorum. Imò cum dicat, gratiam dari unicuique juxta ejus dispositionem, non obscurè videtur innuere, merita per peccatum mortificata, reviviscere so-

lūm juxta mensuram contritionis & dispositionis, per quam poenitens resurgit, uti quae conclusionem docuimus.

S. V.
Solvuntur duae instantiae contra ultimam conclusionem.

Contra ultimam conclusionem, in qua dicitur, meritis remissis, seu remissis vivitatis, non dari augmentum gratiae in esse physico in hac vita, sed in alia, nempe in instanti separationis animae à corpore, in quo anima in actu ferventissimum charitatis prorumpit, obijciunt Adversarii, quod asserimus vel supponimus valde dubiam & incertam: unde enim constat animam separatam prorumpere in actum ferventioris omnibus remissis quos habuit in hac vita, v.g. si aliquis exercuit mille actus meritorios remissos, & alius centum, unde constaret quod anima separata unus eliciat actum intensum ut mille, & alia actum intensum solum ut centum;

Addunt posse aliquando contingere, quod aliquis qui habuit plures actus remissos in hac vita, quando moritur, exeat ita purgatus, vel per meritum, vel per sacramenta, quod in ipso instanti separationis videat Deum: in quo casu (in quo actus ferventissimus charitatis, quem in primo instanti glorificationis elicit, non potest esse dispositio ad augmentum gloriae, quia cum talis actus non reguletur per fidem, quia patria non remanet, sed per visionem beatam, prius intelligitur lumen gloriae, seu visio beatifica in subiecto, duam talis actus charitatis non lunat; & aliunde visio illa semel data, cum sit immutabilis, & aeternitate participata manet, non potest amplius augeri.

Ad primum respondeo, id quod asserimus vel supponimus, non esse incertum & dubium, sed probabilissimis niti principijs & consequentijs: nam ex una parte certum est, animam separatam, praesertim in gloria, multo perfectius & intensius operari, quam dum est in corpore, retardante illam in suis actibus; Corpus enim quod corrumpitur, aggravat animam, ut dicitur Sapient. 9. Ex alia vero etiam constat, quod Deus qui merita remissa, seu remissè vivitatis, acceptavit, eisque praeium debitum reddere solent, consequenter debet dare omnia quae ad talem meritorum praeiationem sunt necessaria unde cum sit velle consonum rationi, quod formere recipiantur juxta dispositionem subiecti, etiam conveniens est, quod Deus det dispositionem illam requisitam ad augmentum gratiae in esse physico, ne merita illa tali praeio defraudentur: Sed talis dispositio in hac vita haberi nequit, quia ut supra in probatione ultimae conclusionis dicebamus, quando homo prorumpit in hac vita in actum ferventioris contritionis vel charitatis, talis actus non solum est dispositio, sed etiam meritorius augmenti gratiae, & accipit gratiam sibi correspondentem: Oportet ergo quod ferventior actus qui requiritur, ut merita remissa, aut remissè vivitatis, assequantur augmentum gratiae in esse physico & qui sit tantum dispositivus ad ipsam, non vero meritorius illius, detur in alia vita, in qua cesset omne meritum; subindeque eliciatur vel in instanti separationis animae à corpore, vel in primo instanti glorificationis. Unde